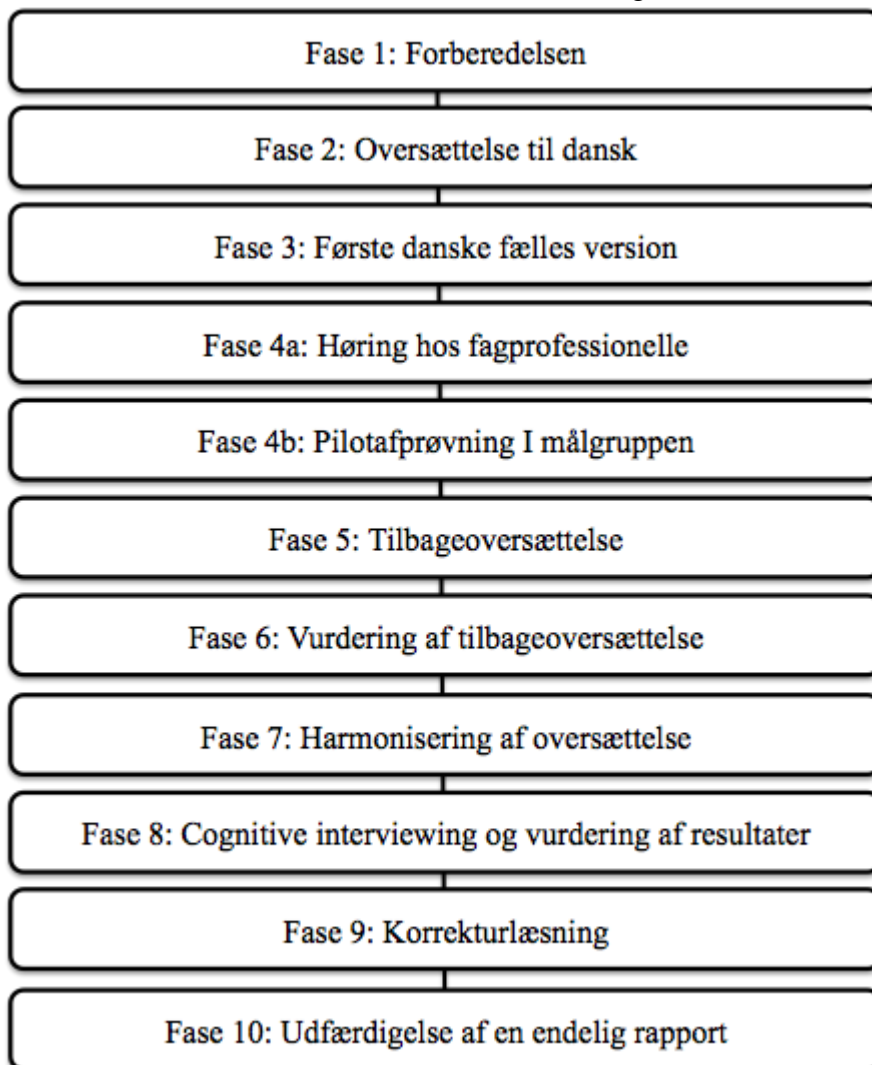

Beskrivelse af oversættelsesproceduren for måleredskabet Posture and Postural Ability Scale (PPAS)

Følgende dokument indeholder en beskrivelse af proceduren og de trin PPAS har været igennem i forbindelse med oversættelsen fra svensk til dansk. Der er til oversættelsen blevet anvendt seniorforsker Nina Beyers¹ danske version af en oversættelsesprocedure, som reference. Hendes oversættelsesprocedure tager udgangspunkt i international Society For Pharmacoeconomics and Outcomes Research (ISPOR) retningslinjer².

Processen er skematiseret i nedenstående flowdiagram.

Nedenfor ses en uddybning af trinene med udgangspunkt i oversættelsen af PPAS

¹ <https://fysio.dk/globalassets/restricted/fafo/maaleredskaber/procedure-for-oversaettelse-af-maaleredskab.pdf>

² Wild et al, Principles of Good Practice for the Translation and Cultural Adaptation Process for Patient-Reported Outcomes (PRO) Measures: Report of the ISPOR Task Force for Translation and Cultural Adaptation

Trin 1: Forberedelsen

- Formålet i dette trin var at finde to-tre fysioterapeuter, som både havde tilstrækkelig sproglig og faglig viden, for at opnå en kvalificeret oversat udgave.
- Der blev fundet tre fysioterapeuter, som fik tilsendt den svenske PPAS manual og scoringsark, samt en samtykkeerklæring, som de skulle underskrive for deltagelse i projektet.
- Undervejs i forløbet sprang en af oversætterne desværre fra, hvilket resulterede i, at der kun var to oversættere til at lave oversættelsen. De to oversættere var danskere, men havde enten studeret eller havde fritidshus i Sverige, og derfor et bredt kendskab til det svenske sprog.

Trin 2: Oversættelse til dansk

- De to oversættere oversatte testmanualen uafhængig af hinanden, til hver deres danske udgave.
- Oversætterne fik 10 dage til at oversætte både manual og scoringsark.

Trin 3: Første danske fælles version

- Den første fælles danske version af PPAS blev udarbejdet ved, at oversætterne satte sig sammen og udvekslede deres oversatte versioner mellem hinanden ved et fysisk møde.
- Mødet blev optaget med samtykke fra oversætterne, for at sikre at relevante diskussioner ikke blev overhørt.
- Oversætterne fik fire dage forinden mødet hinandens versioner, samt til opgave at gennemlæse den andens oversættelse, så de havde mulighed for markere uoverensstemmelser i forhold til deres egen udgave.
- Der var under mødet enkelte vendinger og ord som oversætterne havde svært ved at oversætte til dansk. Disse blev sendt til ophavsmanden, for at finde den bedst mulige dansk oversættelse, som bibeholdt meningen.
- Vendingerne og ordene blev yderligere nedskrevet, så det var muligt at have særligt fokus på disse i den efterfølgende høring hos de fagprofessionelle.

Trin 4a: Høring hos fagprofessionelle

- Efter udfærdigelsen af den første danske version blev måleredskabet sendt til høring hos fagprofessionelle. Der blev samlet et ekspertpanel af fire fysioterapeuter som alle besad en stor viden og forståelse indenfor det pædiatriske område.
- Ekspertpanelet bestod af to udviklingsterapeuter inden for det pædiatriske område, samt to erfarne børnefysioterapeuter, der arbejder i specialbørnehave.
- En enkelt fysioterapeut måtte melde afbud grundet sygdom, hendes kommentar blev derfor videreformidlet af en kollega, så disse ikke gik tabt. Til selve mødet havde de tre deltagende fysioterapeuter en indbyrdes dialog omkring deres kommentar og forslag til rettelser i forhold til versionen de havde fået til opgave at gennemlæse.

Trin 4b: Pilotafprøvning i målgruppen

- PPAS blev afprøvet på to specialskoler og en specialbørnehave/vuggestue, hvor i alt 9 fysioterapeuter og to fysioterapeutstuderende på 6. semester afprøvede måleredskabet på minimum et barn hver.
- Efterfølgende blev de involverede fysioterapeuter på hver deres arbejdspladser samlet til et gruppeinterview på 30 minutter, hvor de kom med deres tilbagemelding af måleredskabet. Der blev spurgt ind til forståelsen, samt brugen af måleredskabet.
- Efter at have været i dialog med ophavsmanden på mail, blev der yderligere formuleret følgende tekst på baggrund af ønske fra fysioterapeuterne i praksis som afprøvede PPAS.
 - *“PPAS bør som udgangspunkt udføres uden hjælpemidler som f.eks. ortose og korset, hvis dette ikke er muligt, bør det noteres, hvilket hjælpemiddel der er anvendt under udførelsen. Et eksempel kan være, at der anvendes ståstativ til et barn eller voksen, der ikke selv kan opretholde den stående stilling. PPAS udføres lettest ved at testpersonen har mindst muligt tøj på f.eks. iført strømpebukser og t-shirt. Er dette ikke en mulighed er det tilladt at palpere for at kunne identificere eventuelle asymmetrier.”*
 - *”Pointgivningen bør tage udgangspunkt på den side, hvor der forekommer mest asymmetri.”*

Trin 5: Tilbageoversættelse

- Det næste trin i processen var at få tilbageoversat PPAS fra danske til svensk. Dette blev gjort af en tosproget dansk praktiserende fysioterapeut med svensk som modersmål, men bosiddende i Danmark de sidste 18 år.
- Der blev givet instrukser om, at tilbageoversættelsen i bedste omfang skulle oversættes ord til ord, så eventuelle uventede formuleringer og fortolkninger ville komme til syne i den svenske version.
- Det var samtidig vigtigt i denne proces, at sikre at fysioterapeuten som tilbageoversatte den danske version ikke havde kendskab til måleredskabet.

Begrundelse og kommentar til ændringer

Nedenstående skema viser oversættelse fra svensk til dansk og de to oversætteres versioner. Efter skemaet vises endnu et skema med henholdsvis ændringerne foretaget i forbindelse med høringen og afprøvningen.

Svensk version	Oversættelse af oversætter 1	Oversættelse af oversætter 2	Første danske version
Manual			
(...)är ett kliniskt bedömningsinstrument för position och postural förmåga utarbetat för personer med motoriska funktionsnedsättningar	(...) er et klinisk vurderingsredskab af postural kontrol, lavet til personer med motoriske funktionsnedsættelse	(...) er et klinisk værktøj til bedømmelse af stillings- og holdningsevne hos personer med motoriske funktionsnedsættelser”	(...) er et klinisk værktøj til vurdering af stillings- og holdningsevne hos personer med motoriske funktionsnedsættelser
Kan göra tyngdöverföring lateralt och återgå till ursprungsläget (rulla åt sidan)	Kan dreje kroppen om på siden og komme tilbage til udgangsstillingen (rulle om på siden)	Kan udføre lateral vægtoverføring og vende tilbage til udgangsstillingen (rulle til siden)	Kan rulle om på siden og vende tilbage til udgangsstillingen.
Kan ta sig i och ur ryggliggande (<i>tex till sittande och tillbaks till ryggliggande</i>)	Kan komme til og fra den rygliggende stilling (<i>f.eks. til siddende og tilbage til rygliggende</i>)	Kan komme ud af og tilbage til rygliggende (<i>til f.eks. siddende og tilbage til rygliggende</i>)	Kan komme væk fra og tilbage til den rygliggende stilling (til f.eks. siddende og tilbage til rygliggende)
Markera 1 p = ja för symmetri, 0 p = nej för asymmetri (totalt 0-6 poäng per del).	Marker 1 p = ja for symmetri, 0 p = nej for asymmetri (totalt 0-6 point per del).	Marker 1p = ja for symmetri, 0p = nej for asymmetri (totalt 0-6 points pr. del).	Marker 1p = ja for symmetri, 0p = nej for asymmetri (totalt 0-6 points pr. del).
Är bålen i neutralläge eller finns det tendens till kyfos eller extension ”skjuter ryg”?	Er truncus i neutralstilling eller er der tendens til kyfose eller extension” er ryggen skubbet tilbage”?	Er coren i neutralt leje eller er der tendens til kyfose eller ekstension “skyder ryg”?	Er trunkus i neutralstilling eller er der tendens til kyfose eller ekstension “ skyder ryg/hyperekstension ”?
Vilar armarna avspänt? (uppvinklade till medelläge, med armarna vilande och ca 90 grader i axel och arbåge)	Hviler armene afspændte(opviklende til midterstilling, med armene hvilende ca. 90 grader i skulder og albue)	Hviler armene afspændte? (rettet op til midterleje med armene hvilende i ca. 90 grader i skulder og albue)	Hviler armene afspændte? (i midtstilling, med armene hvilende i ca. 90 grader i skuldre og albuer)

Är vikten jämnt fördelad? (bål, bäcken ev framtung?)	Er vægten jævnt fordelt? (Truncus, bækken, falder overkroppen evt. frem?)	Er vægten jævnt fordelt? (core, bækken ev framtung?)	Er vægten jævnt fordelt? (truncus, bækken, falder overkroppen evt. frem)
Skema			
Kan röra bålen lätt innanför understödsytan utan att "skjuta rygg"	Kan bevæge truncus lidt indenfor understøttelsesfladen uden at "skjuta rygg"	Kan bevæge coren lidt inden for understøttelsesfladen uden at "skyde ryg"	Kan bevæge trunkus indenfor understøttelsesfladen uden at " skjuta ryg "

Svensk	Første fælles danske version	Høring hos fagprofessionelle	Afprøvning i praksis
Manual			
(...)är ett kliniskt bedömningsinstrument för position och postural förmåga utarbetat för personer med motoriska funktionsnedsättningar	(...) er et klinisk værktøj til vurdering af stillings- og holdningsevne hos personer med motoriske funktionsnedsættelser	(...) er et klinisk værktøj til vurdering af stillings- og holdningsevne hos personer med motoriske funktionsnedsættelser	(...) er et klinisk værktøj til vurdering af stillings- og holdningsevne hos personer med motoriske funktionsnedsættelser
Kan göra tyngdöverföring lateralt och återgå till ursprungsläget (rulla åt sidan)	Kan rulle om på siden og vende tilbage til udgangsstillingen.	Kan rulle om på siden og vende tilbage til udgangsstillingen.	Kan rulle om på siden og vende tilbage til udgangsstillingen.
Kan ta sig i och ur ryggliggande (tex till sittande och tillbaks till ryggliggande)	Kan komme væk fra og tilbage til den ryggliggende stilling (til f.eks. siddende og tilbage til ryggliggende)	Kan komme til og væk fra den ryggliggende stilling (f.eks. fra fremliggende eller siddende og tilbage til ryggliggende).	Kan komme til og væk fra den ryggliggende stilling (f.eks. fra fremliggende eller siddende og tilbage til ryggliggende).
Markera 1 p = ja för symmetri, 0 p = nej för asymmetri (totalt 0-6 poäng per del).	Marker 1p = ja for symmetri, 0p = nej for asymmetri (totalt 0-6 points pr. del).	Marker 1 p = ja (symmetri), 0 p = nej (asymmetri) (totalt 0-6 point pr. del)	Marker 1 p = ja (symmetri), 0 p = nej (asymmetri) (totalt 0-6 point pr. del)
Är bålen i neutralläge eller finns det tendens till kyfos eller extension	Er trunkus i neutralstilling eller er der tendens til kyfose eller ekstension	Er truncus i neutralstilling eller er der tendens til fleksion eller	Er truncus i neutralstilling eller er der tendens til fleksion eller

”skjuter rygg”?	“skyder ryg/hyperekstension”?	ekstension?	ekstension?
Vilar armarna avspänt? (uppvinklade till medelläge, med armarna vilande och ca 90 grader i axel och arbåge)	Hviler armene afspændte? (i midtstilling, med armene hvilende i ca. 90 grader i skuldre og albuer)	Hviler armene afslappet? (i midtstilling, med armene hvilende i ca. 90 grader i skuldre og albuer)	Hviler armene afslappet? (i midtstilling, med armene hvilende i ca. 90 grader i skuldre og albuer)
Är vikten jämnt fördelad? (bål, bækken ev framtung?)	Er vægten jævnt fordelt? (trunkus, bækken, falder overkroppen evt. frem)	Er vægten jævnt fordelt over truncus og bækken?	Er vægten jævnt fordelt over truncus og bækken?
Skema			
Kan röra bålen lätt innanför understödsytan utan att “skjuta rygg”	Kan bevæge trunkus indenfor understøttelsesfladen uden at "skjuta rygg"	Kan bevæge truncus indenfor understøttelsesfladen uden at krumme ryg	Kan bevæge truncus indenfor understøttelsesfladen uden at krumme ryg

Trin 6 - Vurdering af tilbageoversættelsen

- Tilbageoversættelsen blev sendt til ophavsmanden, samt en beskrivelse af oversættelsesproceduren og begrundelse for ændring af ordlyd.
- Ophavsmanden vendte tilbage med at hun skulle mødes med de andre medforfattere for at drøfte enkelte ord/vendinger.
- Ophavsmanden vendte tilbage med følgende rettelser:

“När det gäller översättning av asymmetrier (kvalitet på kroppsstilling) så är vi helt eniga med er.”

“Det som skiljer lite mellan vår tolkning och er gäller **nivå 5** med tyngdöverföring lateralt. I liggande behöver inte personen rulla helt över till sidliggande stilling utan enbart rulla åt sidan och därefter tillbaka. Vi tycker texten i er översättning för nivå 5 i sittande stämmer lite bättre överens även för magliggande och ryggliggande.”

Svensk version	Dansk version	Ny dansk version
Kan rulla om på sidan och vända tillbaka till utgångsställningen	Kan rulle om på siden og vende tilbage til udgangsstillingen	Kan lave en vægtoverføring til siden og vende tilbage til udgangsstillingen

“För nivå 1 är det i den svenska och engelska versionen med en text om att rettes ut som inte finns i den danska versionen i magliggande, ryggliggande och stående (se exempel).”

Svensk version	Dansk version	Ny dansk version
Kan inte rätas ut och placeras i ryggliggande	Kan ikke placeres i rygliggende	Kan ikke rettes ud og placeres i rygliggende

Rettelserne og ændringer blev foretaget, så oversættelsen af PPAS kunne blive godkendt.

Trin 7 - Harmonisering af oversættelser

- Der blev efterfølgende set på ligheden mellem den norske, svenske og danske version.
- Havde der været en oversættelse som ikke var skandinavisk, burde dette trin have foregået mere udførligt f.eks ved et møde mellem de ansvarlige oversættere. Dette blev fravalgt, idet versionerne i høj grader ligner hinanden.

Trin 8 - Cognitive interviewing og vurdering af resultaterne

- Dette trin blev ikke udført, idet trinnet udelukkende henvender sig til oversættelse af spørgeskemaer.

Trin 9 - Korrekturlæsning

- Korrekturlæsningen blev foretaget af personer både med og uden fysioterapeutisk baggrund. Her kan nævnes en kandidatstuderende i dansk, med en bachelor i lingvistik, uden fysioterapeutisk erfaring.

Trin 10 - Udfærdigelse af en endelig rapport

- Idet oversættelsen har været en del af et bachelorprojekt, er oversættelsesproceduren deri udføreligt beskrevet. Det kan dertil nævnes at ovenstående som sagt også indeholder en beskrivelse af processen, samt at der er blevet skrevet en artikel hvori trinene er beskrevet. Al dette skal gerne være med til, at gøre det nemmere for fremtidige oversættelser at blive harmoniseret med den danske oversættelse.

Vi vil gerne sige en stor tak til de to fysioterapeuter, som foretog den første oversættelse fra svensk til dansk. De fire fysioterapeuter som deltog med deres faglige meninger og deres undrende spørgsmål, har haft stor betydning for forståeligheden af den endelige oversættelse. De mange specialskoler og specialbørnehaven for deres tid og lyst til at afprøve PPAS, samt deltagelse i et efterfølgende interview. Fysioterapeuten der tilbageoversatte PPAS så det var muligt at få den godkendt af ophavsmanden. Derudover vil vi også sige en kæmpe tak til vores vejledere Mette Røn Kristensen og Helle Stegger, for tålmodig vejledning, samt støtte og opmuntring undervejs i processen. Uden jer alles indsats havde vores projekt ikke været muligt, så mange tak!